The Hebrew Journal

THE ONLY JEWISH DAILY IN ONTARIO.

דער אידישער

זשורנאל

The Hebrew Journal

די איינציגע אידישע צייטונג אין אנטעריא.

VOLUME III. No 684 | Toronto, Monday, September 6th, 1915 | מאנטאג דער 6־טער סעפט. 1915. כ״ז אלול פ׳ האזיגן תרע״ה. | PRICE: 1 CENT

A S Freidus
c/o The New York Public Library
476 Fifth Ave
NEW YORK CITY

דייטשען וועלען ניט אוזאנסירען מעהר אין רוסלאנד

וועלטז בלייבען איבער ווינטער וואו זיי זיינען יעצט

ענגלישע שיף מיט 650 פאסאזשירען טראפידעט

לאנדאן, סעפט. 5.

זיי מען אין איבערצייגט אין די הי־נע מיליטערישע קרייזען, האבען זיך די דייטשען ארומגעזעהען, אז זיי זענען שוין געגען ווייט פערקראכען אין רוסלאנד און זיי דענקען זיך אפצושטעלען, וואו די זענען צו בעפעסטיגען זיך אויף איבער ווינטער.

מען פערשטעהט עס פון דעם, וואס די דייטשען נעהן ניט ווייטער נאר האלטען זיך אויף איין פלאץ און בענוגענען זיך בלויז מיט צוריקשטויסען די רוסישע קאנטר אטאקעס.

פעלד מארשאל׳ס פאן הינדענבורגס ארמיי האט פאר די לעצטע עטליכע טאג ניט געמאכט קיין פראנגרעס. זיי האבען זיך בענוגענט דערמיט וואס זיי האבען גע־נומען די בעפעסטיגטע בריקען פון פריד ריכשטאט און לענעווארדא.

די זעלבע ארמיי האט ניט געמאכט קיין פראנגרעס פון דער ריגער בוכטע ביז גראדנא, נאר שטעהען אויפ׳ן זעלבען פלאץ.

אויפ׳ן וועג צו דער שטאדט ווילנא אויף וועלכער מען האט זיך געריכט יע־דען טאג, אז זי זעהט פאלען, האלט זיך נאך פעסט און די דייטשען האבען דארט בעגעגענט א שטארקען רוסישען ווידער־שטאנד.

מאסען דייטשע טרופען זענען קאנ־צענטריט געווארען צווישען גראדנא און קאכרין אויף דער ברעסט־פינסקער איי־זענבאהן. וואס זיי מיינען דערמיט און וואס זיי ווילען טהאן איז אונבעוואוסט. קיינער זיי ווילען דארטען אויף פערבליי־בען איבער׳ן ווינטער און ניט געהן ווייי־טער. ארום ראווגא און דובנא האלטען נאך די רוסען זייערע פאזיציאנען און ווייזען ארויס א ווידערשטאנד. אין גאליציען האלטען זיי נאך דעם מייך סערעט.

צוליעב די דרענגען און די בלאטיגע גענעגדען ווערט ערקלעהרט, געהן די עס־רייך־דייטשע ארופען ניט ווייטער, און נאכמעהר זיי ציהען אפ פיעלע טרופען, וועלכע זיי שיקען צום רומענישען גרא־נעץ און אין סערביא.

ענגלישע פאסאזשיר שיף טארפי דעט פון א דייטשער מאבמארין

פאסאזשיר שיף „העספעריאן״, וועלכע האט געפיהרט 650 פאסאזשירען טארפידעט. — צוויי אמעריקאנער צווישען די שיף אנגעשטעלטע אלע גערעטעט. — די שיף וועט געבראכט ווערען אין קווינסטאן. — קאנאנען אויפ׳ן שיף?

לאנדאן, סעפטעמבער, 5.

די עלען ליין שיף „העספעריאן״ מיט 350 פאסאזשירען און א מאנשאפט פון 300, וועלכע איז געגאנגען פון ליווער־פול נאך מאנטריאל איז אהן זיין שום ווארנונג טארפידעט געווארען פון א דייטשער מבמארין 130 מיל פון קווינסטאן.

די סאבמארין האט געכאפט די שיף ווען עס איז געווען פינסטער און טראצדעם וואס דער פלאץ וואו די טארפידא האט גע־טראפען דער שיף זעהט זיך אן, פונדעסט־ווענען איז די שיף גערעטעט געווארען.

וואשינגטאן, סעפט. 5.

א קייבעל פון דעם אמעריקאנעם קאנ־סיל אין קווינסטאן מר. פראסט לאזט ווי־סען, אז די שיף „העספעריאן״ פון דער עלען ליין איז טארפידעט געווארען פון א דייטשער סובמארין שבת 8,30 אין אוועגד ארום דעם איירישען ברעג, 70 מייל דרום מעריב פון פעסטנעס.

צוויי אמעריקאנער זענען געווען אויף דער שיף, אבער אלע זענען גערעטעט געווארען. די שיף איז ניט געזונקען גע־ווארען. שיפען וועלכע זענען ארויסגע־שיקט געווארען דער טארפידעטער שיף צו העלפען, האבען געבראכט פיעלע גערעטע פאסאזשירען.

שיפען זענען אויך ארויסגעפאהרען צו ברייננען די צוקריפעלטע שיף אין קווינסטאן. זי ווערט ערווארטעט אנצו־קומען אהער מארגען 9 אזייגער אין דער פריה.

45 קענגערעד סאלדאטען האבען זיך געפונען אויפ׳ן שיף, אבער זיי אלע זע־נען געווען פערוואונדעטע. אויפ׳ן שיף איז אויך געווען א 4 אינטשיגער הארמאט.

די שיף איז געגאנגען אין מאנטריי־אל. אויפ׳ן שיף האבען זיך געפונען 650 פאסאזשירען אריינגעבענענדיג אויך די מאנשאפט.

די בעאמטע פון דער עלען ליין אין מאנטריאל האבען אבגעלייקענט דעם סטייטמענט, אז אויף דער שיף האט זיך געפונען א הארמאט.

א גיע קאטאסטראפע און פיליייכט אן ערנסטערער סכסוך צווישען אמעריקא און דייטשלאנד איז יעצט פערמיידען גע־ווארען צוליעב דער העלדישער ארבייט פון די שיף אנגעשטעלטע.

די שיף איז געטראפען געווארען פון דער דייטשער טארפידא אין מיטען וואו די אינדזשענס געפינען זיך, אבער די שיף אנגעשטעלטע האט זיך איינגעגעבען צו פערשטעלען דעם בראך וואס די טארפידא האט געמאכט מיט א צווישען וואנט און אזוי איז די שיף גערעטעט געווארען.

פארקעהרט די דייטשע פאזיציאנען אויפ׳ן מעריב שלאכט־פעלד זענען יעצט אין א בעסערען צושטאנד איידער זיי זע־נען געווען מיט. א מאנאט צוריק און די קלאגנגען זענען געווען ארויסגעלאזען גע־ווארען פון דייטשע שונאים, וועלכע ווי־לען געווינען דעם צוטרויען פון פובליקום.

דייטשלאנד לייקענט.

בערלין, סעפט. 4. (דורכ׳ן דראטלאזען טעלעגראף)

די קלאגגען וועלכע האבען זיך פער־שפרייט, אז די פראנצויזישע און ענגלי־שע טרופען האט זיך איינגעגעבען דורכ־צוברעכען די דייטשע ליניעס ארום ארים, איז ניט ריכטיג.

קומט פון אמעריקא צו קעמפען פאר רוסלאנד

פעטראגראד, סעפט., 3.

צום אינערן מיניסטער שטעראב־מאוו איז דורך׳ן דומע דעפוטאט פריד־מאן אנגענומען א ריהרענדע בקשה פון א אידישען סאלדאט עמנואל אראנס־בערג, וועלכער לינט אין ריגא׳ר מיליי־טער האספיטאל. דער סאלדאט צייגט אן, דאס ער איז געקומען צו פערטהיידי־גען זיין פאטערלאנד אזש פון אמעריקא, וואו ער האט יאהרען געלעבט אין וואוילי־טאג און האט גענאסען פון אלע פאליטי־שע רעכטע.

אי׳ן איצטיגען מאמענט האט ער אין דער שלאכט פערלארען זיין לינקע האנד כמעט ביז צום אקסעל, און ער בעט, אלס בעלוינונג דערפאר צו שענ־קען איהם וואוינרעכט אין גאנץ רוס־לאנד.

מען צווייפעלט אויב זיין בקשה וועט נאכגעגעבען ווערען, ווייל פריהער פאר איהם האבען זיך שוין פיעלע אידישע סאלדאטען געווענדעט מיט דער זעלבער בקשה און מען האט עס נוי צוריקגעווייזען און פיליייכט וועט מען מיט איהם מאכען אן אויסנאהמע, ווייל ער איז געקומען אזש פון אמעריקא.

בערלין, סעפטעמבער, 5.

צאר בעראטה זיך מיט פראמינענטע בירגער

פעטראגראד, סעפטעמבער, 5.

דער קאנגרעס וועלכען דער רוסישער צאר האט איינבערוען פון פערשידענע פראמינענטע בירגער, און בעאמטע פון אינסטיטוציאנען אום צו דיסקוטירען די פראגע ווי אזוי צו ברייננגען די מלחמה צו זיעגרייכער ענדע, האט דא היינט גע־האט איהר ערשטע זיצונג.

די פערזאמלונג איז אבגעהאלטען גע־וואָרען אינ׳ם קעניגליכען פאלאסט, און קייזער ניקאלאי אליין איז געווען דער פארזיצענדער. ער האט אין א רעדע ער־קלערט די פערזאמעלטע דעם צוועק פון דער פערזאמלונג.

עס זענען דאהט אויך אנוועזענד גע־ווען דער קריעגס מיניסטער, דער פארזי־צענער פון צארסקי סאזועט און דער פאר־זיצענדער פון דער דומא. זיי האבען אויך גערעדט וועגען דער וויכטיגקייט פון צו העלפען דאס לאנד, וועלכע געפינט זיך אין אזא קריטישען צושטאנד.

נאך די אלע רעדעס האבען אלע פער־זאמעלטע נעהמען א גוטען מאלצייט אינ׳ם קעניגליכען פאלאץ, אויף וועלכען עס איז אנוועזענד געווארען דער צאר מיט דער צאריניע.

דאס איז צום ערשטען מאל זינט די מלחמה געהט אן, וואס דער צאר אליין האט איינבערופען א קאנפערענץ זיך צו בעראטהען וויל צו פיהרען די מלחמה צו א זיעגרייכער ענדע.

וואס דארטען איז פערהאנדעלט גע־ווארען ווערט געהאלטען בסוד.

אידישע סאלדאטען בעקומען אור־לויב אויף ימים נוראים

דורך דער בעמיהונג פון רבי דאק־טאר פריינס, וועלכער הונדערט אידישע סאלדאטען, וועלכע געפינען זיך יעצט אין ניאגארא קעמפ, בעקומען אורלויב פאר ימים נוראים, און רבי דאקטאר פריינס האט זיי איינגעלאדען אלעמען אין דער יוניווערסיטי עוועניו שוהל.

רבי דאקטאר פריינס האט זיך געזעהן מיט קוירנעל לאני, וועלכע איז דער קאמ־אנדיר פון דעם ניאגארא אן די לייק קעמפ און האט איהם ערקלערט וועגען די קר־מענדע אידישע ימים טובים, און האט גע־בעטען ער זאל אפלאזען די אידישע סאל־דאטען פון קעמפ.

דער קוירנעל לאני, וועלכע איז אנב אורהא א גאנץ סימפאטישער מענש, האט ערקלערט רבי פריינס, אז ער וועט איהם וועגען דעם געבען אן ענטפער, און נעכ־טען האט רבי פריינס ערהאלטען פונ׳ם קוירנעל א בריעף אין וועלכען, דער קוי־נעל ערקלערט, אז ער וועט ערלויבען אלע אידישע סאלדאטען פון זיין קעמפ צו זיינען אפווועזענד פון קעמפ איבער די ימים נוראים.

די מעהרסטע סאלדאטען, וועלכע קו־מען אהער אין טאראנטא און וועלען דאונ־גען אין דער יוניווערסיטי עוועניו שוהל אויף דער איינלאדונג פון רבי דאקטאר פריינס.

רבי פריינס האפט, אז די בעלי בתים וועלען בעהאנדלען די סאלדאטען ווי עס געהער צו זיין. פיעלע פון זיי האבען דא קרובים אין פערוואנדעטע, אבער פיעלע זענען פרעמדע און דעריבער וועט מען זיי בעדארפען בעזארגען מיט יום טוב.

עס וועט אויך זיין אינטערעסאנט צו בעמערקען, אז דער קעמפ פון וואנען די אידישע סאלדאטען קומען אין דער גרעסס־טער קעמפ אין קענעדע, און ווי שוין גע־זאגט, שטעהט ער אונטער דער קאמאנדא פון קוירנעל לאני, ער קאמאנדירט איבער 12,000 סאלדאטען און האט דעם מאג־דערנסטען קעפ אין קענעדע.

וואטיקאן לייקענט די פריעדענס קלאנגען.

רוים, סעפטעמבער, 5.

דער פאלגענדער אפיציעלער סטייט מענט איז דא היינט ארויסגעגעבען געווא־רען פון וואטיקאן:

די בעריכטען, וועלכע קומען פון אמע ריקא וועגען דעם בעזוך וועלכען קארדי־נאל גיבאנס האט אבגעשטאט דעם פרעזי־דענט פון די פעראייניגטע שטאטען, ער קלערהרען, אז דאס איז געווען א ספעציע־לער פריעדענס מעסעדזש פון דעם פאפס צום פרעזידענט, אבער דאס איז ניט דער פאל.

קארדינאל גיבאנס האט ניט בעדארפט קיין ספעציעלע מעסעדזשעס פונ׳ם פאפ ער איז גוט בעקאנט מיט די מיינונגען פונ׳ם פאפ וועגען דער אנגעלעגענהייט, און ער האט עס ווארשיינליך איבערגעגע־בען דעם פרעזידענט, ווען ער איז ביי איהם געווען אויף א בעזוך.

עסטרייך בעשטימט אז איינענעם גובער־נאטאר פאר רוסיש פוילען.

לאנדאן, סעפטעמבער, 5.

דער קאָרעספאנדענט פון דייטערס טעלעגראף אגענטור, מעלדעט, פון וויען, אז דער עסטרייכישער באראן פאן דילער איז בעשטימט געווארען אלס גענעראל גו־בערנאטאר איבער די רוסיש־פוליש פראָ־ווינצען, וועלכע געפינען זיך אין די הענט פון די עסטרייכער.

דייטשלאנד האט שוין לאנג צוריק בעשטימט איהר לגנעראל גובערנאטאר איבער גאנץ פוילען און יעצט האט עס עסטרייך געטהאן פאר איהר טהייל פון־קען וואס זי האט פערנומען ביי רוסלאנד.

דאס וויזט, אז עסטרייך וויל זיך ניט בענוגגענען מיט׳ן דייטשען גענעראל גובערנאטאר.

גענעראל פאן מעקענזען בעעהרט פון דעם קייזער.

בערלין, סעפטעמבער, 5.

קייזער ווילהעלם האט בעשלאסען צו בעעהרען פעלד מארשאל פאן מעקענזען מיט דעם אדרדער דער שווארצער אדלער. דאס איז די העכסטע דעקאראציאן מיט וועלכען דער קייזער קען אימיצען בעעה־רען.

רומעניען גרייט פאר קריעגס ערקלעה רונג מצד עסטרייך.

רוים, סעפט. 4.

רעפעשען פון בוקארעשט טיילען מיט דאס א מלחמה ערקלעהרונג פון עסטרייך צו רומעניען ווערט ערווארטעט יעדע מיי־נוט. אין רומעניען ווערען שנעל געמאכט אלע פארבערייטונגען צו קריעג, און דער מלחמה פיבער פערשפרייט זיך איבער׳ן גאנצען לאנד. וואלונטירען קומען מאסען־וויז.

דער קעניג, רעדעדיג וועגען די ארעסטען און פערפאלגונגען וואס ווערען געמאכט אין טראנסילוואניא אויף רומע־נער, זאל האבען געזאגט, אז דאס לאנד, רומעניען הייסט עס, איז גרייט צו ברייי־גען וואס פאר קרבנות מען וועט נאר דאר־פען כדי אנצופיהרען א מלחמה פאר דער ערלעזונג פון לאנד.

די נאציאנאלע ארבייטער־קאנווענ־שיאן ערעפענט

גרויסער מאסס־מיטינג אין קופער יוניאן פאר דער ערעפענונג. — ערשטע זיצונג אין בעטהאווען האל. — איבער 200 דעלעגאטען אנוועזענד. די קאנגרעס פראגע איז שטארק היציג.

ניו־יארק, סעפט. 5.

נעכטען אוועגד איז אין קופער יוני־אן פארגעקומען די אפיציעלע ערעפענונג פון דער נאציאנאל אידישער ארבייטער קאנווענשאן פאר אידישע רעכטע, דורך א גוואלדיג גרויסער מאסען־פערזאמלונג

ההונדערטער אידען האבען געמוזט צוריקגעהן, ווייל פאר זיי איז שוין מעהר קיין פלאץ ניט געווען אין דעם גרויסען האל.

פיעלע פראמינענטע רעדנער צווישען וועלכע עס האט זיך געפונען פנחס רוטענ־בערג, דאקטאר זשיטלאווסקי און אנדערע, האבען אדרעסירט די פערזאמעלטע.

די רעדנער האבען איבערהויפט גע־רעדט וועגען די רוס שע אידען, וועלכע געפינען זיך אין אזא בלוטיג־פערצווייפעל־טער לאגע און האבען דערביי פערדאמט די טיראנישע צארישע רעגierונג, וועלכע ווערט נאר ניט מיער פערפאלגענדיג דעם אזוי אויף געפאלגטען איד.

היינט, זונטאג איז דער פריה האט זיך אין בעטהאווען האל, פינפטע סטריט און דריטע עוי., פארמאל געעפענט די ערשטע זיצונג פון דער קאנווענשאן.

איבער 200 דעלעגאטען זענען אנגע־קומען פון אלע טהיילען פון אמעריקא און קענעדע. הונדערט דעלעגאטען פון דיע זער לאהל, זענען פון ניו־יארק אליין.

די קרענדענשעל קאמיטע האט נאך איהר בעריכט ניט אריינגעבראכט און דע־ריבער איז נאך ניט בעוואוסט די גענויע צאהל פון די דעלעגאטען.

א גרויסער קאמפף ווערט ערווארטעט צווישען די נאציאנאלע עלעמענטען פון די אידישע ארבייטער און די ניט־נאציא־נאלע. ד. ה. צווישען די דעלעגאטען פון די סאציאליסטען־ טעריטאריאליסטען, פועלי ציון, נאציאנאלע ארבייטער־פער־באנד און אנדערע פון איין זייט, און די דעלעגאטען פון דער סאציאליסטישער פע־דעראציע און אנדערע פון דער צווייטער זייט דער קאמפף וועט הויפטזעכליך זיין ארום דער פראגע פון א קאנגרעס. די נאציאנאלערע ארבייטער־פערטרעטער זי־נען פאר דער צונויפרופונג און העס בע־טיילינען זיך אין א קאנגרעס מיט אן אב־סאלוט־פרייער פלאטפארמע. יעדע גרו־פע פון דעם אידישען מאלק, זאגען דיעזע דעלעגאטען, קען ארויסשטעלען אויף׳ן טאגעסארדנונג צו בעהאנדלען אלע פראַ־גען־וואס זי האלט פאר נויטיג. אין דעם איצטיגען טראגישען מאמענט פון אידי־שען לעבען. דער צווייטער צד דאנגען ערקלערהרט, אז דער קאנגרעס דארף זיין מיט א בענרענצטער חלאסמארמע און קיי־נע פראגען וועגען אן איינען איידל לאנדר, אדער פאלעסטינא דארפען פאר דעם קאנ־גרעס ניט פארגעבראכט ווערען.

צוליעב דעם, וואס דער מעהר נאר־ציאנאלער טייל פון די אידישע ארבייטער איז גאנץ שטארק פערטראטען ווערט ער־ווארטעט, אז דער קאמפף זאל זיין נאר א הייסער אוו עקשנות׳דיגער.

צייכענס פון דעם קאמפף ווייזען זיך שוין פון דעם, וואס פיעלע דעלעגאטען הבאען זיך געגענען ערגאנאלען פאר קאַ־קום מיטינגען. מען ערווארטעט אויך, דאס די נעגנער פון א קאנגרעס וועלען פאדערען, אז אייניגע דעלעגאטען זאָ־לען צוריקגעוויזען ווערען, ווייל די נע־גען קאנגרעסיסטען פון די שטעדט, וואו זיי זענען ערוועהלט געווארען, האבען פרא־טעסטירט געגען זייער ערוועהלונג.

בכלל איז די קאנווענשאן זעהר א לעבהאפטע, דעלעגאטען ריידען, הייען זיך אוו מען הערט קיין אנדער זאך ניט ווי בלויז קאנגרעס, קאנפערענץ פרייע פלאטפארמע און אזוי ווייטער.

די קאנווענשאן וועט אנהאלטען ביז מאנטאג אוועגד.

לויט דער שטימונג פון די מעהרסטע דעלעגאטען, איז אז עס וועט אנגענומען ווערען א קאנגרעס מיט א פרייע פלאט־פארמע.

רוסען ליינען גרוים האפנונג אויף גענעראל אלעקסעיעף און רוסקי

פעטראגראד, סעפטעמבער, 5.

מיט דעם וואס גענעראל אליעק־סעיף איז בעשטימט געווארען אלס הויפט פון דעם רוסישען גענעראל שטאב אונ־טער גרענד דיוק ניקאלאי ניקאלאיעוויטש און דאס וואס דער בערהמטער רוסישער גענעראל רוסקי דער קאמאנדיר פון דן רוסישע ארמייען אין צפון, האט פיעל געהאלפען אויפצוהויבען די געפאלענע שטימונג צווישען דעם רוסישען פאלק, וועלכער איז געווען שטארק דערשלאגען פון די לעצטע רוסישע מפלות אויפ׳ן שלאכט פעלד.

די גאנצע רוסישע פרעסע דריקט אויס האפנונגען, אז די רוסישע אר־מייען וועלען אין ניכטן ווערען די אנגריי־פער.

די רוסישע מיליטערישע סטראטע־ניקער דריקען זיך אויס, אז דייטשלאנדס הויפט ציל איז יעצט אריבערצוגעהן די גאנצע דווינא נעהמען די איזענבאהן צווישען ריגא און דווינסק, צו נעהמען ווי־נא, און אויך די פארטען פון לאווא־נא, וועלכע געפינען זיך אויפ׳ן דרום זייט, און דארטען זיך בעפעסטיגען צו שטעהן ביז איבער ווינטער.

די דייטשע ארמייען געפינען זיך שוין יעצט ניט מעהר ווי 10 מייל פון ראווגא, און זיי שטופען זיך ווייטער דורך צובערעכען די צפון זייטיגע ליניע.

געלד געשיקט

מר. ה. וויינבערג, שיקט געלד קיין רוסלאנד לויט טאגעס קורס

דער פרייז פון היינטיגען טאגעס קורס:

36 סענט 36

פארן רובעל

מר. ה. וויינבערג, דער ארויסגעבער פון „זשורנאל״ מיינט בלויז די טובה פון די וואס שיקען, אז זייער געלד זאל אנ־קומען שנעל, ריכטיג א ן פאר דעם בילליגסטען פרייז.